

2018-08-27

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Att: Alexandra Wilton Wahren
Jakobsgatan 24
103 33 Stockholm

Diarienummer: Fi2018/01303/V

Er referens: SOU 2018:20

Remissvar: Gräsrotsfinansiering (SOU 2018:20)

Allmänt

Toborrow välkomnar utredningen av gräsrotsfinansiering. En av utgångspunkterna för utredningens uppdrag är att förbättra förutsättningarna för utvecklingen av gräsrotsfinansiering som en alternativ finansieringskälla till små och medelstora företag.

Sverige har i dagsläget goda förutsättningar för att utveckla framgångsrika företag inom fintech och i synnerhet inom gräsrotsfinansiering. Sverige bör fortsatt arbeta aktivt med att säkerställa att relevanta regelverk underlättar för entreprenörer och innovation inom detta område då det skapar många positiva följd effekter. En förutsebar och proportionell reglering skulle underlätta framväxten av nya företag inom finansbranschen, men även öka utbudet och förbättra villkoren för de företag och konsumenterna som använder tjänsterna de erbjuder. En väl fungerande reglering kan underlätta framväxten av en marknad som erbjuder svenska företag nya finansieringsalternativ, vilket därutöver gynnar den svenska tillväxten i stort och bidrar till att nya arbetstillfällen skapas.

Ett välfungerande regelverk kan även främja utvecklingen av nya finansiella placeringsmöjligheter och därmed utöka diversifieringsmöjligheterna för olika grupper av investerare.

Lagstiftningens ändamålsenlighet

En av utgångspunkterna för uppdraget har, som nämnts ovan, varit att förbättra förutsättningarna för utvecklingen av gräsrotsfinansiering såsom en alternativ finansieringsform och källa till finansiering, för små och medelstora företag. Därutöver har utgångspunkten varit att möjliggöra för enskilda att hitta gemensamma finansieringslösningar i allmänhet inom civilsamhället. Utredningens förslag syftar dessutom till att säkerställa ett högt konsumentskydd och investerarskydd i allmänhet för att främja förtroendet för och utvecklingen av gräsrotsfinansiering. Det är utifrån angivna utgångspunkter som Toborrows analys utgår ifrån.

Sedan starten 2013 förmedlar Toborrow, via bolagets låneplattform, kapital mellan näringsidkare som söker kapital och investerare (i form av företag och privatpersoner) som tillhandahåller kapital. Som en av de första aktörerna inom segmentet gräsrotsfinansiering har Toborrow sedan starten bidragit aktivt i den offentliga debatten i syfte att skapa förståelse för det växande behovet av alternativ kapitalförsörjning till små och medelstora företag.

2018-08-27

I kommande reglering är det, utöver långgivares och låntagares skyddsbehov, också av stor vikt att tillvarata kapitalförmedlarnas behov av förutsebarhet och proportionalitet. En alltför omfattande och långtgående detaljreglering kan annars komma att resultera i att ett av utredningens viktigaste syften, att förbättra förutsättningarna för utvecklingen av gräsrotsfinansiering såsom en alternativ finansieringsform, annars kan komma att åsidosättas till förmån för ett oproportionerligt högt konsument- och investerarskydd. Toborrow vill därför understryka vikten av ett proportionerligt förhållningssätt i det kommande lagstiftningsarbetet.

Lagförslagets tillämplighet för kapitalförmedlare med både privatpersoner och näringsidkare som användare

Lagen föreslås vara tillämplig när fysiska eller juridiska personer, som avser anskaffa kapital, sammanförs med fysiska eller juridiska personer som avser tillhandahålla finansiering. Lagen är däremot inte tillämplig om finansiering förmedlas mellan två näringsidkare.

Toborrows låneplattform möjliggör att lån utställs tillsammans av flertalet långgivare bestående av såväl privatpersoner som företag. Som lagförslaget nu är utformat skulle Toborrow sannolikt komma att behöva tillämpa de konsumenträttsliga skyddsreglerna (såsom t.ex. passandebedömning och kreditprövning) fullt ut, dvs. även i situationer där ett kreditavtal ingås mellan två näringsidkare. Detta för att uppnå en konsekvent och effektiv hantering av låneprocessen som ju inkluderar såväl privatpersoner som näringsidkare på investerarsidan.

Toborrow välkomnar transparens och tydlighet avseende det underlag som ska ligga till grund för en långgivares beslut att genomföra en investering. Toborrow ifrågasätter dock ändamålsenligheten med alltför långtgående krav på kreditprövningar i samband med att *näringsidkare* söker finansiering. Eftersom räntan beslutas utifrån en överenskommelse mellan låntagare och långgivare bör det i stället vara kapitalförmedlarens roll och skyldighet att redovisa vilket underlag som legat till grund för en viss räntesättning.

Toborrows målgrupp är just små och medelstora företag i behov av finansiering, företag som inte sällan nekas finansiering av banker och andra etablerade kreditgivare. Till skillnad från stora företag kan små och medelstora företag inte alltid uppvisa en lång finansiell historik, inte heller är det alla gånger möjligt för dessa bolag att redovisa framåtblickande finansiella analyser utifrån olika scenarier. Det torde i stället ligga i sakens natur att små och medelstora företag, som söker finansiering, inte sällan befinner sig i en expanderingsfas varför osäkerhetsfaktorer i form av framåtblickande finansiella analyser m.m. många gånger är ett faktum. Återbetalningsförmågan hos dessa företag kan därför av naturliga skäl vara svårare att överblicka än återbetalningsförmågan hos större etablerade företag. Genom att uppställa alltför långtgående krav på kreditprövningar av små och medelstora företag kan man komma att riskera att just dessa företag återigen fräntas möjligheten till finansiering.

För att både tillgodose företagens behov av finansiering och investerarnas skyddsbehov bör man, likt utredningens förslag, uppställa tydliga krav på informationsgivning och transparens i förhållande till dem som investerar via låneplattformarna.

2018-08-27

Passandebedömningar

Lagförslaget föreskriver en skyldighet för kapitalförmedlare som bedriver låne- och andelsbaserad kapitalförmedling att begära att långivare, som är konsumenter, lämnar uppgifter om sina kunskaper om och erfarenheter av den avsedda investeringen så att kapitalförmedlaren ska kunna bedöma om investeringen passar kunden och därutöver förvissa sig om att kunden har förstått den riskexponering som investeringen är förenad med. Kapitalförmedlaren ska därefter underrätta kunden om utfallet av bedömningen. Utredningen lämnar emellertid ingen närmare vägledning i fråga om vilka uppgifter som ska inhämtas och hur detta praktiskt ska genomföras utan hänvisar endast till att närmare bestämmelser bör införas på föreskriftsnivå.

Att kapitalförmedlare ska *förvissa* sig om att investerare har förstått vilka risker som är förenade med en viss investering och att man därutöver ska underrätta investeraren om kapitalförmedlarens bedömning aktualiserar en rad tolknings- och tillämpningsfrågor för de företag som bedriver kapitalförmedling. Det kan komma att uppstå utmaningar med själva bedömningsunderlaget som ska ligga till grund för en s.k. passandebedömning. Denna typ av bedömning torde vara mer genomförbar och ändamålsenlig för t.ex. banker som inte sällan har större kunskap om privatpersoners privata ekonomi, löneutveckling, boendesituation och övrigt historiskt underlag. Kapitalförmedlares affärsmodeller innefattar oftast enbart en möjlighet att investera i ett visst lån eller i ett visst projekt varför det underlag som en passandebedömning hade krävt kan komma att vara svår att genomföra i praktiken. Toborrow efterfrågar därför tydligare information om hur regeringen avser att utforma kraven på att kapitalförmedlare ska inhämta nödvändiga upplysningar.

Toborrow anser att många av de skyddsaspekter som avser att tillvarata investerares intressen i stället kan hanteras genom långtgående krav på informationsplikt och transparens, se nedan avsnitt.

Informationskrav

Som nämnts ovan välkomnar Toborrow en ordning med högt ställda informationskrav i förhållande till investerare. Genom högt ställda krav avseende transparens och information om de riskexponeringar som olika investeringar medför kan de som avser att tillhandahålla finansiering fatta välgrundade beslut. Även det skyddsbehov som åsyftas inom ramen för passandebedömningar (och eventuella lämplighetsbedömningar) torde också kunna tillgodoses genom informationskravet.

Flera regelverk kommer att bli tillämpliga

Lagförslaget innebär att kapitalförmedlare såsom Toborrow kommer att träffas av två regelverk: betaltjänstlagen och lagen om viss verksamhet med förmedling av finansiering ("gräsrotsfinansieringslagen") eftersom Toborrows tjänst inkluderar penningtransaktioner. Det hade möjligen underlättat tillämpningen av lagen om samtliga krav hade samlats i en och

2018-08-27

samma lag (genom att t. ex. utöka gräsrotsfinansieringslagen till att också medge vissa betalningstransaktioner).

Angående kreditprövning av företag som lånar pengar

Angående kreditprövningen bör det utredas vidare vad som avses utgöra "tillräckliga uppgifter om kredittagarens ekonomiska förhållanden" i de fall det rör sig om företag som är låntagare. Alla kapitalförmedlare kommer sannolikt att ha olika kriterier och modeller för riskbedömningar mot bakgrund av att kapitalförmedlare bedriver verksamhet med helt olika affärsmodeller och målgrupper. Vissa lån kommer medvetet att innefatta en högre risk medan andra kommer att vara förenade med en lägre risk och det torde ligga i sakens natur att investeringar i företag som befinner sig i t. ex. en uppstartsfas är förenad med en högre risk varför också högre ränta bör utgå för dessa lån.

Det är också en del av Toborrows affärsmodell att kunna erbjuda både långivare/investerare och låntagare/kapitalsökande ett spann vad gäller risk och avkastning. Det är rimligt att kräva att en kapitalförmedlare gör en grundläggande riskbedömning avseende vissa kriterier men det bör därefter finnas utrymme för långivare/investerare att på egen hand ta ställning till och besluta om en investering utifrån önskad riskaptit.

Intressekonflikter

Toborrow anser att det är positivt att förslaget innehåller regler om att identifiera, hantera och redovisa intressekonflikter.

Toborrow anser inte, likt Finansinspektionen ståndpunkt, att det ska införas några restriktioner i form av avgiftsbegränsningar eller provisionsförbud i förhållande till låntagare som söker kapital då en avgift från låntagare är grundläggande i många kapitalförmedlars affärsmodeller. Däremot ställer sig Toborrow positiva till full transparens vad gäller avgifter för kapitalförmedlingstjänsten som sådan och att detta bör redovisas av kapitalförmedlaren. Det är vidare viktigt att den svenska lagstiftningen inte uppställer omotiverat höga krav vad gäller möjligheten att utta avgifter från låntagare på ett sätt som kan komma att snedvrída konkurrensen i jämförelse med andra länders reglering på detta område.

Stockholm den 27 augusti, 2018

Sofie Lundström
VD

Isabella Kolakowski
Head of Legal